

NAJAAR
2020

We
zijn
er.

Balanceren

Werken in andere
culturen

Voedselcrisis door corona

3 MANIEREN WAAROP ZOA STRIJDT TEGEN HONGER

AAD KAMSTEEG

“Noodhulp steeds
harder nodig”

Indonesië

TWEE JAAR NA DE
AARDBEVING HEEFT
TASRUDIN WEER EEN HUIS

ZOAC

van noodhulp
naar wederopbouw

6
De hongerpandemie
ZOA wereldwijd in actie tegen honger

Aad Kamsteeg aan de wieg van ZOA

16

9

11
DILEMMA'S IN VREEMDE CULTUREN

19
Pannenkoeken voor Afrika – en andere creatieve acties

- 4 Uit het nieuws
- 10 ZOA-nieuws
- 14 World-map
- 18 Race for Refugees
- 22 Nalaten aan ZOA
- 25 Voor en na de hulp: Sulawesi
- 26 Harry Paul stopt als voorzitter Raad van Toezicht

Alles wordt anders... of toch niet?

Ineens stond de wereld stil. De straten waren uitgestorven, de vogels leken luider te zingen. We zeiden tegen elkaar: 'We leren van corona. De wereld zal er nooit meer hetzelfde uitzien. Meer aandacht voor het milieu. Meer aandacht voor elkaar. Bewuster leven!'

Maar toen leek het beter te gaan. De grenzen in Europa gingen weer open. Misschien dan toch op vakantie naar Frankrijk of Italië? De winkels en de stranden stroomden vol. Anderhalve meter afstand houden werd steeds moeilijker. En terwijl ik dit schrijf, stijgt het aantal besmettingen opnieuw.

Het laat maar weer eens zien hoe moeilijk het is om echt te veranderen. We verlangen naar onze oude leventje, onze vertrouwde gewoontes. Voor mensen die alles zijn kwijtgeraakt door een oorlog of een ramp is dat niet anders. Ook zij verlangen terug naar de tijd dat alles nog normaal was. Ook zij willen niets liever dan de draad van hun leven weer oppakken.

In dit magazine leest u de verhalen van mensen die hun leven na een ramp langzaam weer op de rit kregen. Met uw steun konden we honderden Indonesische

gezinnen na de aardbevingen helpen met het weer opbouwen van hun huizen. Hun moed en veerkracht zijn inspirerend, het lukte hen een nieuwe start te maken.

De coronapandemie kan ervoor zorgen dat we geen oog meer hebben voor de nood van een ander. We hebben immers allemaal veel aan ons hoofd? Maar de pandemie kan ons ook helpen om iets te voelen van de onzekerheid en de beperkingen die slachtoffers van oorlogen en rampen vele malen sterker ervaren. Om elkaar beter te begrijpen.

Laten we juist in deze tijd oog houden voor elkaar!

Chris Lukkien
Algemeen Directeur

“We verlangen naar ons oude leventje – net als mensen die alles zijn kwijtgeraakt door een oorlog of ramp”

HULP VOOR ERNSTIG ONDERVOEDE KINDEREN IN JEMEN

Coronacrisis of niet – de oorlog en de hongersnood in Jemen gaan ‘gewoon’ door. Sterker nog, door corona zijn er nóg meer restricties in het land, waardoor mensen nauwelijks een inkomen bij elkaar kunnen sprokkelen en hulpverleners steeds moeilijker afgelegen gebieden kunnen bereiken. Volgens schattingen van het Rode Kruis lijden 20 miljoen Jemenieten dagelijks honger – op een bevolking van 30 miljoen. Hier in Hajjah inventariseren ZOA-medewerkers Khaled en Fahd de gezondheid van kinderen. 215 gezinnen met ernstig ondervoede kinderen krijgen via ZOA een half jaar lang elke maand contant geld om de ergste nood te lenigen. In totaal bereikt ZOA ongeveer 500.000 mensen in nood in Jemen.

"We helpen Jemenieten in de dagelijkse worsteling om te overleven"

– Jeroen Keuning (ZOA-Jemen)

Onze strijd tegen honger

Het is een dagelijks geploeter om je gezin te kunnen voeden. Elk dubbeltje dat je verdient is meer dan welkom. En dan komt corona... Zelfs je laatste centen vallen weg en jij en je gezin hebben nu echt helemaal niets meer. **Voor miljoenen mensen is dit de harde realiteit. Hun situatie is kritiek. ZOA strijdt daartegen. We zijn er, voor hen!**

TEKST MONIQUE BOOM // FOTO'S MARIANNE SIJTSMA

Maar liefst 950 miljoen* mensen hebben nauwelijks of geen eten op hun dagelijks bord. Zij worstelen vaak met de gevolgen van een gewapend conflict of natuurramp. Daar komt nu het coronavirus bij. In veel landen hebben overheden maatregelen genomen om COVID-19 in te dammen. Dat varieert van anderhalve meter afstand houden tot complete lockdowns. Deze maatregelen hebben een enorme impact. Vooral mensen die werken in de informele sector - dus die niet als werkend geregistreerd staan - hebben het zwaar. Denk aan taxichauffeurs, klusjesmannen, kleine handelaars, schoonmakers en schoenpoetsers.

Is het echt zo erg? Ja.

In ZOA-land Jemen speelt de ergste humanitaire crisis van dit moment. In de afgelopen maanden was er in dit land met 30 miljoen inwoners een flinke stijging van het aantal coronabesmettingen en stierven bijna zeshonderd Jemenieten aan COVID-19 (bij schrijven van dit artikel). In diezelfde periode (van mei tot september) is het aantal mensen dat op het randje leeft van de hongerdood gestegen van 9 miljoen naar 12.9 miljoen.* Dat is een schrikbarend aantal!

Geen zaaizaad

Ook de situatie op het platteland is in diverse landen waar ZOA werkt ronduit alarmerend. Sommige regio's hadden al te kampen met een verwoestende sprinkhanenplaag, maar iets nieuws zaaien is ook lastig. Door alle coronamaatregelen is het namelijk moeilijk om aan zaaizaad te komen. We zien dat dit gevolgen heeft voor de lokale en stedelijke markten: de prijzen voor voedsel zijn gestegen en bepaalde producten zijn onvoldoende beschikbaar. In een land dat al hevig lijdt onder diverse crises, kan de pandemie dan desastreus uitpakken: nauwelijks voedsel en dat wat er is, is enorm duur geworden.

Sneeuwbaaleffect

Zo versterken de crises elkaar. Neem

Deze weduwe en moeder van vijf kinderen uit Ethiopië verloor al haar gewassen door de sprinkhanenplaag. "Alstublieft, red het leven van mijn kinderen", zegt Nejatu huilend tegen onze ZOA collega.

bijvoorbeeld Ethiopië, waar ZOA al sinds 1993 noodhulp verleent. Bijna 37% van de kinderen onder de vijf in Ethiopië is chronisch ondervoed. Er is een enorme schaarste aan water en landbouwgrond. Dat zorgt vaak voor spanningen tussen verschillende bevolkingsgroepen. Bovendien vangt het land honderdduizenden vluchtelingen uit buurlanden op. Wat moeten zij eten? Of neem een land als Colombia. In de noordelijke stad Uribe leeft 92% van de bevolking in extreme armoede, mede doordat die de afgelopen jaren is overspoeld door tienduizenden vluchtelingen uit Venezuela. Quarantainemaatregelen treffen de meest kwetsbare gezinnen. De hongerdood ligt op de loer, niet in de laatste plaats voor de nieuwkomers.

Overleven, maar hoe?

Wie geen inkomen heeft, probeert te overleven en moet noodgedwongen moeilijke keuzes maken. We zien dat op verschillende manieren gebeuren. De een slaat maaltijden

over, de ander eet granen die bedoeld zijn als zaaigoed - wat overigens een enorm gebrek aan productiemiddelen oplevert. Weer anderen sturen hun kinderen naar familieleden, omdat daar nog wat eten is. Gezinnen lijden niet alleen fysiek onder honger, ook emotioneel en geestelijk hebben zij het zwaar. Wie kan zijn eigen kinderen droog in de ogen kijken en zeggen: 'Ook vandaag eet je helemaal niets.' Noodhulp is dringend nodig!

We zijn er

ZOA heeft intussen niet stilgezeten. We zijn daar waar de nood het hoogst is. We zijn allereerst ingesprongen op de effecten van de coronacrisis in diverse delen van de wereld. Zo delen we hygiënpakket- →

"Ook vandaag krijg je geen eten"

De prijzen voor voedsel zijn gigantisch gestegen

ten uit in meerdere landen, zoals in de vluchtelingenkampen in Irak, en in Sudan en Syrië. Ook gaan we de strijd aan met honger door:

- Voedseldistributie
- Geldvouchers of contant geld
- Hulp aan boeren en kleine ondernemers

ZOA's voedselzekerheid-specialist Inge Vos legt uit: "ZOA geeft, waar mogelijk, de voorkeur aan het geven van contant geld, omdat mensen de nood in hun gezin het beste kennen en weten wat op dat moment het meest belangrijk is. Het hangt er natuurlijk wel van af of er genoeg te krijgen is in een gebied. Wanneer er, zoals nu, minder producten worden aangevoerd waardoor er te weinig aanbod is, kiezen we vaak voor het uitdelen van voedselpakketten. In Libe-

ria krijgen gezinnen waarvan de kinderen normaal gesproken een schoolmaaltijd krijgen, nu voedselpakketten om thuis te eten." Inge benadrukt dat ZOA tevens kijkt naar de langere termijn. "We ondersteunen bijvoorbeeld boeren om op tijd gewassen te kunnen inzaaien, of we helpen kleine ondernemers bij het opnieuw opstarten van hun bedrijfje. Welke hulp nodig is, verschilt per situatie. Daarom houden we heel goed in de gaten wat de veranderingen zijn en de specifieke behoeften, zodat we op tijd het juiste kunnen doen."

In Jemen zijn we een van de weinige organisaties die in dit land werken, waarvoor we dankbaar zijn. Ook hier delen we contant geld, voedsel en producten als brandstof en pannen uit om te kunnen koken. Daarnaast hebben we projecten waarbij mensen geld krijgen voor bepaalde werkzaamheden voor de gemeenschap. Daarnaast helpen we bij het aanleggen van moestuinen. Ook maken we systemen die het regenwater opvangen, leggen we waterpunten aan en treffen we sanitaire voorzieningen in scholen, dorpen en huizen.

Samen in actie

ZOA is er. En samen zijn we er voor wie honger heeft. Wil je ook een steentje – of liever gezegd een maaltijd – bijdragen? Ga dan naar onze website en kijk wat jij met je kerk, school, wijk of gezin kan doen om de honger terug te dringen op plekken waar al zoveel leed is. www.zoa.nl/honger. ←

*volgens hungermap.wfp.org

'Door corona zijn we aan het einde van ons latijn – we hebben geen geld voor voedsel. We eten 1 maaltijd per dag, de kinderen lijden honger. Ik heb zelfs geen geld om melk te kopen voor de baby'

Inwoner van Mosul, Irak

Wat doet ZOA tegen honger?

- Voedseldistributie
- Geldvouchers of contant geld
- Hulp aan boeren en kleine ondernemers

WEDEROPBOUW ONDERNEMERSGEEST MOSUL

Drie jaar na de bevrijding van IS bloeit de oude binnenstad van Mosul (het bijbelse Ninevé) weer op. Met ondersteuning van ZOA herrijzen tientallen winkeltjes uit het puin van de verwoeste stad in Irak. Deze ondernemersgeest is cruciaal voor een duurzame wederopbouw.

VOORAL KINDEREN IN JEMEN WORDEN ERG ZIEK OF OVERLIJDEN DOOR EEN TEKORT AAN SCHOON DRINKWATER.

Sinterklaas zonder ZOA-kruidnoten?

Voor het eerst in zesentwintig jaar gaat de jaarlijkse kruidnotenactie zoals we die kennen niet door. Dit heeft alles te maken met de veiligheid rondom het coronavirus. Maar wees gerust: je kunt nog steeds ZOA-kruidnoten eten. In de actie 'Raad het Recept' kunnen jij, je gezin of leerlingen van een basisschool aan de slag om het geheime recept van kruidnoten te raden en te ruilen

voor een gift. Zo kan er op een veilige manier geld opgehaald worden voor slachtoffers van rampen en oorlogen. En... met het recept bak je in een handomdraai je eigen ZOA-kruidnoten!

Jij of je school kunnen zich nog aanmelden voor deze actie op: zoa.nl/aanmelden-kruidnotenactie

Houd moed!

Voor zo'n beetje iedereen was dit een bewogen jaar door het coronavirus. Ook in de landen waar we werken, heeft corona flinke impact (gehad). Daarom hebben we een bijzondere kerstactie bedacht om elkaar – inclusief onze helden in het veld – een hart onder de riem te steken. Om te zeggen: houd moed! Je kunt bij ons kerstkaarten met de tekst 'Houd moed' bestellen en opsturen naar wie dat nodig heeft.

Bestel ze via een speciale link op onze site: zoa.nl/kaartenactie.

ZOA-nacht op de Driestar

Dankzij het Driestar College heeft ZOA de afgelopen jaren meer dan honderd scholen kunnen bouwen in Uganda. Na het 25-jarig jubileum vorig jaar ging de sponsoractie van start. De derdejaars leerlingen lieten zich half oktober sponsoren voor een lesmarathon van 12 uur. Ook dit jaar ging deze 'ZOA-nacht' gewoon

door. Wel was dit het eerste jaar dat de scholieren, naast de gebruikelijke sponsorformulieren, ook met een coronaproof app geld op konden halen. Driestar bedankt!

1,5 miljoen euro voor Beiroet

Een kwart miljoen mensen dakloos en honderden vermisten – dat is nog steeds de realiteit maanden na de explosie in de haven van Beiroet. Meer dan anderhalf miljoen euro kwam er binnen bij ZOA en de partners

van het Christelijk Noodhulpcluster. ZOA stuurde noodhulp-specialisten naar Libanon om samen met onze partners hulp te bieden aan de meest kwetsbare mensen. Naast praktische hulp zoals voedsel en onderdak wordt er ook sterk ingezet op psychosociale hulp en traumaverwerking.

EERLIJK DUURT HET LANGST

Dagelijkse dilemma's in de noodhulpverlening

Dit jaar behaalde ZOA als eerste Nederlandse hulporganisatie een CHS-certificaat. Dat betekent dat ZOA aan de hoogste internationale kwaliteitseisen voor hulporganisaties voldoet. Mooi die waardering, maar wat betekent dat in de praktijk van noodhulp en wederopbouw? In andere culturen gelden vaak andere waarden. Onze principes worden daardoor dagelijks op de proef gesteld, schrijft programma-directeur Edwin Visser uit eigen ervaring.

TEKST EDWIN VISSER

“Nee, naar dit gebied moet je echt niet gaan. Daar zijn terroristen! Je kunt beter in de provincie aan de westkant hulp verlenen.” Overheidsman Sadiq kijkt me strak aan en duldt geen tegenspraak. Maar ik weet dat de nood in het ‘onveilige’ gebied veel hoger is. En de westelijke provincie is toevallig de plek waar Sadiq vandaan komt en veel familie heeft.

Tijdens mijn werk heb ik heel wat Sadiqs ontmoet. Altijd hing er spanning in de lucht tussen wat zij wilden en wat wij dachten dat het beste was. Of beter nog: wat de plaatselijke bevolking had aangegeven over waar de nood het hoogst was.

Nog zo’n dilemma: ik moet onverwacht op bezoek bij een project vanwege een urgente situatie. Voor de autoriteit erheen is een reisvergunning van de lokale overheid nodig. Het is al 5 uur ‘s middags en ik ga op zoek naar de ambtenaar die hierover gaat. Ik vind hem op de markt en drink een kopje thee met hem. Op de vraag of hij ook buiten kantooruren de vergunning wil afgeven, zegt hij dat dit zeker mogelijk is. Maar daarbij wel het verzoek of ik zijn auto kan voltanken omdat hij al 3 maanden geen salaris heeft ontvangen en dus blut is.

Humanitaire principes

ZOA houdt zich in haar werk aan ‘humanitaire principes’. De belangrijkste zijn: humaniteit, onpartijdigheid, onafhankelijkheid en neutraliteit. Als het gaat om de vraag aan wie we hulp verlenen, hebben we een helder uitgangspunt: aan hen die dit het hardst nodig hebben. Afkomst, religie of politieke voorkeur spelen daarin geen rol. En natuurlijk zijn we tegen elke vorm van corruptie. Daar zijn we altijd heel duidelijk in. Maar vasthouden aan je principes kan in de praktijk knap lastig zijn. We willen een fout regime of corrupte praktijken niet versterken. Maar we moeten ook voortdurend wegen vinden om mensen in nood te bereiken. Geen benzine betalen aan de

overheidsman betekent ook dat we de volgende dag het project niet kunnen bereiken.

Binnen het werkveld van noodhulp en wederopbouw zijn negen kwaliteitsstandaarden ontwikkeld, de zogenaamde ‘Core Humanitarian Standards’, die beschrijven aan welke eisen ons werk moet voldoen. Zo moeten we open staan voor feedback en een goede klachtenregeling hebben. Ook is het belangrijk dat we goed luisteren naar onze doelgroep: de moeder in een vluchtelingenkamp, de boer die zijn oogst verloor, de jongere die is getraumatiseerd door oorlog. Wij moeten niet voor hen besluiten wat ze nodig hebben, maar juist ons oor bij hen te luisteren leggen. Een andere standaard zegt dat we er altijd op gericht moeten zijn om de capaciteit en inzet van de lokale bevolking te vergroten. En natuurlijk moeten we eventuele negatieve gevolgen van ons werk voorkomen.

Wie kan aantonen er alles aan te doen zich aan deze standaarden te houden, wordt hiervoor officieel gecertificeerd. Onlangs kreeg ZOA, als eerste organisatie in Nederland, deze certificering. Daar zijn we best trots op. Maar een certificering krijgen is één ding, nog veel belangrijker is het om dit in de praktijk steeds weer waar te maken.

Tweede vrouw

Het is een uitdaging om al onze waarden en standaarden hoog te houden, zeker ook in culturen waar andere waarden en principes gelden. Zo vinden we het bij ZOA belangrijk dat de kansen voor vrouwen net zo groot zijn als die voor mannen. Dat geldt voor de mensen aan wie we hulp verlenen, maar

‘MAAR EDWIN, WE ZIJN TOCH VRIENDEN...?’

“We moeten voortdurend wegen vinden om mensen in nood te bereiken”

“Een moeilijke afweging, maar ik had er vrede mee”

ook voor de collega's die in onze programma's werken. In al onze landenkantoren werken vrouwen en daar zijn we blij mee. Maar het principe van gelijke kansen staat nogal eens op gespannen voet met lokale opvattingen. Zo herinner ik me een project voor ernstig ondervoede kinderen (en hun moeders) in Oost-Afrika. Door langdurige droogte en mislukte oogsten leden de mensen grote honger. Mijn collega Haitham vertelde dat zijn vrouw met haar kinderen ook was toegelaten in het programma. Maar Haitham verdiende een prima salaris, dus hoe konden zijn vrouw en kinderen ondervoed zijn? “Dat komt,” zei Haitham, “omdat zij mijn tweede vrouw is en eigenlijk houd ik niet van haar. Dus ik kan ook niet goed voor haar zorgen.” Van zijn derde vrouw hield hij nog minder.

Nieuwe laptop

Eerlijk duurt het langst. Dat geldt ook voor

de dilemma's waar we bij ZOA dagelijks mee te maken krijgen. Zaken gewoon eerlijk benoemen, juist ook naar mensen in Nederland die het werk van ZOA steunen. Trots zijn op wat goed gaat en eerlijk zeggen wanneer een keuze toch niet de juiste bleek. Dus nog even terugkomend op die overheidsman met zijn lege benzinetank - ik heb 25 liter voor hem getankt, zodat hij voorlopig weer vooruit kon. Vervolgens had ik mooi het reis papier op zak zodat het projectbezoek kon doorgaan. Een moeilijke afweging, maar ik had er vrede mee. Een week later belde hij op. Z'n laptop was kapot gegaan. En z'n salaris was ook nog steeds niet binnen. “Maar Edwin, we zijn toch vrienden...?” ←

Gewapende conflicten, natuurrampen, COVID-19: miljoenen mensen kunnen nauwelijks meer op de been blijven. Maar we zijn er: onder andere met water, voedsel en voorlichting. En soms heel origineel, met megafoons...

TEKST LIEUWE DE JONG, MONIQUE BOOM // FOTO'S ZOA

ETHIOPIË

Vrachtwagens vol water

Er waait een hoopvolle politieke wind door Ethiopië. Niettemin heeft het land zijn uitdagingen – en dat is een understatement. Zo leeft een kwart van de bevolking onder de armoedegrens. Bijna 37% van de kinderen onder de vijf jaar is chronisch ondervoed. Ook zijn er spanningen tussen de oorspronkelijke bevolking en de miljoenen

vluchtelingen uit Sudan, Zuid-Sudan, Eritrea en Somalië. Geregeld breken gevechten uit om een stukje landbouwgrond of water. En het zal je niet ontgaan zijn, maar grote sprinkhanenzwermen aten dit jaar ook nog eens volledige oogsten op.

We zijn er sinds 1993. Vanwege onze ervaring en goede resultaten zijn we 'graag geziene' gasten in dit land. ZOA biedt noodhulp, richt zich op herstel van landbouw en werkt aan vreedzame verhoudingen tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

pen. Samen met de betrokkenen gaan we aan de slag om tot geweldloze oplossingen te komen. Om het tekort aan water tegen te gaan, rijden we met vrachtwagens vol drinkwater naar de meest droge plekken. Tegelijkertijd werken we aan herstel en aanleg van waterputten en voorzien we in sanitaire voorzieningen. Dit combineren we met intensieve voorlichting over hygiëne. Met deze integrale aanpak willen we sterfte in Ethiopië – onder meer door vervuild water en hongersnood – voorkomen.

Deze Ethiopische familie is - samen met duizenden andere families - op de vlucht voor etnisch geweld. ZOA heeft gezorgd voor schoon drinkwater en een schuilplaats. Zo zijn ze beschermd tegen de felle zon en aanvallen van wilde dieren.

→ KIJK VOOR HET ALLERLAATSTE NIEUWS OP ZOA.NL

MYANMAR

Borstvoeding tegen kindersterfte

Het lijkt zo vanzelfsprekend: als je kind wordt geboren en het is voor jou mogelijk, dan geef je borstvoeding. Maar dat is niet overal het geval. In Myanmar hebben we daarom een speciaal project opgezet om moeders te leren, dat borstvoeding geven de beste optie is voor hun kind.

Myanmar is één van de armste landen in Zuidoost-Azië. Overstromingen en cyclonen komen vaak voor. Ook is het een land waar etnische en religieuze minderheden gediscrimineerd worden. Regelmatig lijden zij onder extreem geweld. ZOA helpt waar mensen moeten vluchten voor geweld of natuurrampen, en in Myanmar komen deze

twee helaas samen. De internationale gemeenschap lijkt Myanmar soms te vergeten, maar ZOA is er - in een complexe omgeving met lastige omstandigheden. We richten ons onder andere op de kinderen in dit land. De kindersterfte is hoog door bijvoorbeeld vervuild drinkwater en ondervoeding. Veel Myanmarse moeders geven hun baby's

vanaf de geboorte (vervuild) water, groente en fruit, omdat goede voorlichting ontbreekt. ZOA heeft moedergroepen opgezet, waar we vertellen dat borstvoeding belangrijke voedingsstoffen heeft om te groeien, maar óók afweerstoffen. Zo sterken de baby's aan, raken ze minder snel ondervoed en zijn ze beter bestand tegen ziektes.

NIGERIA

Megafoon houdt corona op afstand

Ook in Nigeria hebben we maatregelen genomen in de strijd tegen corona. Dat is noodzakelijk om te zorgen dat onze hulpverlening kan doorgaan. Sinds 2016 verleent ZOA noodhulp in dit land, aan mensen die op de vlucht zijn geslagen voor terreurorganisatie Boko Haram. We ondersteunen met schoon drinkwater, sanitaire voorzieningen en voedsel. Dat kan normaal gesproken al een uitdaging zijn, maar nu des te meer: bijvoorbeeld lockdowns belemmeren onze bewegingsvrijheid. Soms kunnen voorraden, zoals water en voedsel,

niet aangevuld worden, omdat regio's of landsgrenzen gesloten zijn. En hoe bewaar je in een vluchtelingenkamp anderhalve meter afstand bij het uitdelen van voedsel en water? We moeten dus niet alleen flexibel en geduldig zijn in deze situatie, maar ook heel vindingrijk!

Zo gebruiken onze voorlichters megafoons om mensen – op afstand! – te vertellen wat ze het beste kunnen doen om het coronavirus te weren, zoals het goed wassen van de handen. Ook geven we advies

hoe zij anderhalve meter afstand kunnen bewaren als we voedsel uitdelen. Om te voorkomen dat veel mensen zich verzamelen bij een waterput, hebben we meerdere kranen geïnstalleerd. Daarnaast deelden we – in de regio's Jere en Monguno - bijna vijfduizend hygiënepakketten uit. Die bevatten onder andere zeep, mondmaskers en desinfecterende reinigingsgel. Daarnaast zijn wc's en badruimtes die reparatie nodig hadden, onmiddellijk hersteld. Zo hopen we een gemeenschappelijke vijand – corona – op flinke afstand te houden.

“De wereld wordt steeds gevaarlijker”

Aad Kamsteeg blikt terug op 50 jaar buitenlandjournalistiek

In zijn nieuwe boek *Ooggetuige* blikt Aad Kamsteeg terug op zijn belevenissen in de wereld in de afgelopen vijftig jaar.

Buitenland-journalist Aad Kamsteeg (80) stond in 1973 onbewust aan de wieg van ZOA. Zijn artikelen in het *Nederlands Dagblad* over de nood in Vietnam inspireerden enkele Groningse studenten om in actie te komen voor vluchtelingen in Zuidoost-Azië – de kiem van ZOA.

TEKST KLAASJAN BAAS // FOTO LIEUWE DE JONG

‘Die baby komt pas als jij terug bent.’ Maar hij wist niet dat het een tweeling was, die eerder kwam. Mijn tweelingdochteren zijn dus geboren toen ik nog in Vietnam was. We hebben in Vietnam indrukwekkende dingen meegemaakt, die ik niet snel zal vergeten. Vooral de enorme nood in het vluchtelingenkamp An Loi. Er waren wel internationale hulporganisaties, maar veel te weinig om die grote stromen vluchtelingen daar op te vangen. Daar heb ik een serie artikelen over geschreven, met het appél: ‘Mensen, er is hulp nodig! Misschien kunnen we vanuit Nederland wat doen.’ Het waren vrij emotionele artikelen. Drie studenten in Groningen pakten die op en begonnen een actie. Daaruit is het nu de grote ZOA ontstaan.”

In uw boek *Ooggetuige* blikt u terug op uw loopbaan. Waarom hebt u het geschreven?

“In eerste instantie schreef ik het voor mijn kinderen, omdat ik ze iets wilde nalaten van wie hun vader was en wat hij heeft meegemaakt. Al schrijvende realiseerde ik me dat misschien wel meer mensen interesse kunnen hebben in wat ik allemaal heb gezien in

U stond min of meer aan de wieg van ZOA. Hoe kijkt u daar op terug?

“Ik weet nog heel goed dat deze reis naar Vietnam in 1973 was. Mijn vrouw was namelijk in verwachting en daarom aarzelde ik of ik wel mee zou gaan. Mijn vrouw zei: ‘Ga nou maar, je hebt er veel over geschreven en je bent er erg bij betrokken.’ En de arts zei:

Decennialang reisde Aad door de hele wereld en was hij de vaste buitenlandcommentator bij de actualiteitenrubriek *Tijdsein* van de EO.

de wereld. Zo werd het een mix van ontwikkelingen die ik in het buitenland heb gevolgd en persoonlijke ervaringen – ook met het gezin, in de kerk, in de politiek... Toen is het toch nog een vrij dik boek geworden.”

Welke grote ontwikkelingen ziet u in de wereld in die vijftig jaar?

“Tijdens de Koude Oorlog was de wereld vrij overzichtelijk. Twee blokken – het Westen en de Sovjet-Unie – die er uiteindelijk belang bij hadden om elkaar in balans te houden. Nu is dat gemeenschappelijke belang weggevallen. Nieuwe staten profileren zich: China gaat de VS overvleugelen, Rusland breidt z'n invloedssfeer weer uit, Turkije is actief in z'n eigen regio, Iran voert een machtsstrijd in het Midden-Oosten, het internationale terrorisme, de verspreiding van kernwapens, de klimaatcrisis en nu de pandemie van COVID-19 – het is veel ingewikkelder geworden. Daarmee wordt de wereld ook steeds gevaarlijker.”

Wat betekent dat voor de toekomst?

“Wat je nu al ziet de gebeuren: de vluchte-

lingenstromen houden maar aan en worden ieder jaar groter. Neem de zogenoemde klimaatvluchtelingen: als het in Afrika steeds heter wordt en de bevolking blijft groeien, kun je op je vingers natellen dat mensen geen werk meer kunnen vinden, de landbouw lastig wordt en mensen het te heet vinden. Met als gevolg dat men massaal naar het Westen wil vertrekken. Die vluchtelingenstromen zullen zeker toenemen. Dat betekent dat onze individuele verantwoordelijkheid steeds groter wordt om organisaties te steunen die hier iets aan doen. Niet alleen uit ideële motieven, maar óók uit eigenbelang. Wij kunnen niet iedereen hier opvangen. ZOA speelt een belangrijke rol door vluchtelingen in hun eigen regio op te vangen en perspectief te geven.”

Dus de vraag om noodhulp zal alleen maar toenemen?

“Noodhulp wordt steeds belangrijker, maar dat kan niet zonder de hulp op de lange termijn. Je blijft worstelen met het telkens geven van noodhulp als je niet óók werkt aan de wederopbouw van een land. Je moet werken aan stabiliteit, zoals een eerlijke regering en het verkleinen van de verschillen tussen arm en rijk. Kijk, noodhulp zal altijd nodig blijven – bijvoorbeeld natuurrampen heb je niet in de hand. Maar als je niet investeert in de wederopbouw, het structureel op de been helpen van een land, dan blijf je ad hoc noodhulp verlenen.” ←

Aad Kamsteeg over nalaten

“We hebben net geconcludeerd dat de roep om noodhulp én wederopbouw alleen maar meer zal worden. Het lijkt mij dan ook een voortreffelijk idee om, als je wat geld hebt om na te laten, dat af te staan aan een organisatie als ZOA. Je regeert op een positieve manier over je graf heen. Ook na je overlijden werk je eraan mee dat de wereld een stukje beter wordt.

Onze predikant vertelde in een preek dat hij tegen zijn ouders zei: ‘Ik hoef geen cent te ontvangen van jullie. Ik hoop dat jullie de hele erfenis aan goede doelen geven.’ Ik keek daar van op, ik schrok er zelfs van. Want dit gesprek had ik nog niet met mijn kinderen gehad. Dit was voor mij en mijn vrouw de aanleiding om er serieus over na te denken. Het voorbeeld van de predikant is vrij radicaal, ik zou zelf eerder een deel aan de kinderen en een deel aan een goed doel nalaten. Bijvoorbeeld, als je vier kinderen hebt, dat je een vijfde deel aan een goed doel nalaat. Als je kinderen hebt, zul je het met ze moeten bespreken. Het is belangrijk hoe de kinderen reageren, en hoe ze er zelf materieel aan toe zijn.”

KLIM IN DE BENEN!

Fiets, ren, zwem of wandel mee in onze Race for Refugees! Laat je sportieve prestatie sponsoren en help mensen in nood wereldwijd.

TEKST MONIQUE BOOM // FOTO LIEUWE DE JONG

Ga samen of alleen die sportieve uitdaging aan, kies je aantal kilometers of een etappe, en laat je sponsoren! Bijvoorbeeld met een groep uit je kerk, collega's, medestudenten of vriendenclub. Gezellig en coronaproof! Teams en solisten kunnen zich aanmelden via raceforrefugees.com. Houd de site goed in de gaten, want we organiseren tussentijds leuke activiteiten.

Meedoen kan vanaf 1 november. 36 collega's van het ZOA-kantoor in Apeldoorn doen ook mee en zetten letterlijk hun beste beentje voor. In de Race for Refugees leggen ze zo'n 70.000 kilometer af, de denkbeeldige route langs alle landen waar ZOA werkt.

Sommige collega's zijn heel gedreven: zij nemen maar liefst 10.000 kilometer voor hun rekening! Twee van hen zijn Henry Bos en Henrieke Hommes (zie foto). "We hebben er zin in!", zegt Henrieke. "We kunnen immers niet meer reizen naar onze projecten vanwege het coronavirus. Maar zo kunnen we wel symbolisch die kilometers maken." Ook Henry was meteen te porren voor deze actie. "Miljoenen mensen zijn op de vlucht, lijden honger, hebben gebrek aan water en een dak boven hun hoofd. Voor hen wil ik me inzetten, op de fiets, een jaar lang; zoals onze collega's in het veld zich voor een lange tijd toewijden aan noodhulp en wederopbouw." Henrieke vult aan: "En niet vergeefs! Ik zie geweldige dingen gebeuren. Mensen in Sri Lanka hebben een stukje grond gekregen, waardoor ze zelf een bestaan kunnen opbouwen. En zo was er een oud dametje in Liberia dat via een ZOA-training heeft leren lezen en schrijven. Ze was blij dat ze nu eindelijk kon stemmen. Daar doe je het voor." ←

Doe ook mee!

Steeds meer mensen melden zich aan voor deze sportieve uitdaging. Het maakt niet uit hoe je de kilometers aflegt. Wil jij ook meedoen, alleen of in een team? Of wil je een van de deelnemers aan Race for Refugees sponsoren? Scan de QR-code en meld je aan.

EN
DAAROM
BEN
IK ER!

Mensen uit de achterban van ZOA hebben vaak hele creatieve ideeën om geld op te halen. We stellen een enkele vrijwilligers aan je voor die zich op een originele manier inzetten voor vluchtelingen.

FOTO'S LIEUWE DE JONG

Els en Marijke Bouter

"We lazen in de krant dat het niet goed gaat in Jemen. Wij dachten: hier móeten we iets aan doen. ZOA is werkzaam in dit land en we besloten jam te gaan maken en te verkopen. We hebben een kraampje gebouwd en dat langs de bekende Lingeroute gezet. We hebben al meer dan zeventig potten verkocht. De volledige opbrengst gaat naar ZOA's werk in Jemen. We zijn nog lang niet klaar want we hebben nog heel veel bramen liggen."

Jenny den Toom

“Door het coronavirus ging de collecteweek helaas niet door. Toch wilde ik geld ophalen voor ZOA. Ik dacht: ik ga mondkapjes maken. Ik had vijftig jaar geleden voor onze uitzet mooie lakens gekocht, maar met de komst van hoelakens heb ik ze nauwelijks gebruikt. Ik heb ze uit de kast gehaald en heb ze zo verknipt en genaaid tot honderden mondapjes. Ik zet me er zo voor in omdat ik begaan ben met de mensen die alles moesten achterlaten.”

Thijs en Wouter

“We verkopen pannenkoeken aan de kinderen op school, aan de mensen in de kerk en aan de mensen in de buurt. We verkopen ze voor €0,50 per stuk. We hebben al meer dan vierhonderd pannenkoeken gebakken! We doen dit omdat kinderen in Afrika honger hebben door de sprinkhanenplaag. En omdat de vaders en moeders niet kunnen werken vanwege corona.”

→ START OOK JE EIGEN
ACTIE VOOR ZOA!
[ZOA.NL/BENJIJEROOK](https://zoa.nl/benjijerook)

Nalaten aan een goed doel. Het is een grote stap, vertelt Janna (74). Een paar jaar geleden besloot ze dat ze haar erfenis wil nalaten aan de meest kwetsbare mensen in crisisgebieden op deze wereld. "Ik geloof dat ik veel gekregen heb. Ik wil niets liever dan dit ook weer aan anderen doorgeven!"

TEKST ANNERIEKE KROON/KLAASJAN BAAS // FOTO ANNERIEKE KROON

"Wat ik niet gebruikt heb, geef ik graag door"

Janna wil ook na haar leven de meest kwetsbaren helpen

Zendingsveld

"Ik weet nog goed dat ik op mijn veertiende met mijn moeder meeding naar een zenddienst van een dominee die naar het 'zendingsveld' vertrok, naar Kenia. Dat deze man zijn leven in dienst stelde van deze missie zo ver van huis, maakte diepe indruk op me. Vanaf toen kreeg ik echt het gevoel dat ik ook naar het zendingsveld moest."

Het duurt nog 25 jaar voordat zich een concrete kans aandient die Janna voor de keuze stelt hoe ze haar leven verder wil invullen. "In 1984 gebeurde er iets bijzonders. Ik werd door drie mensen, los van elkaar, benaderd of ik voor een periode naar Pakistan wilde om vrijwilligerswerk te doen in een tehuis voor mensen met ernstige meervoudige handicaps. Ik had in die zorg gewerkt, dus dat sloot goed aan. Het voelde

voor mij als een 'tweede kans' om alsnog naar het 'veld' te gaan."

Janna gaat enthousiast aan de slag in het tehuis. Het maakt een onuitwisbare indruk. Als ze vlak voor aflopen van het visum een missiepost in de binnenlanden bezoekt, twijfelt Janna of ze haar visum zal verlengen om op de missiepost verder te werken. "De pater van die post adviseerde me echter om terug te gaan naar Nederland. De Indiase premier Indira Gandhi was net vermoord en

er waren grote onlusten in India. Het risico was groot dat die over zouden slaan naar Pakistan." Ze volgt het advies en keert terug naar huis.

"Alles staat op papier en dat geeft rust"

Justitiepastoraat

Na de korte periode in Pakistan heeft Janna het werk op het 'veld' in haar hart gesloten. Omdat ze om gezondheidsredenen geen vervolg kan geven aan het werken in het buitenland, besluit ze in eigen land op te komen voor de meest kwetsbaren. Na een aantal jaren als vrijwilligster op een zendingskantoor, stapt ze over naar het Justitiepastoraat als pastoraal assistente in twee gevangenissen. "In die gevangenissen tref je ook mensen aan de rand van de samenleving. Natuurlijk zijn ze verantwoordelijk voor wat ze gedaan hebben, maar niet bij iedereen ligt het zo zwart-wit. Ik kan niet tegen hen zeggen: het is je eigen schuld en het bekijk het verder maar. Het blijven medemensen die het nodig hebben dat er iemand om hen geeft."

Door haar vrijwilligerswerk voor verschillende organisaties komt ze in aanraking met ZOA. "ZOA werkt aan een doel waar ik mij mijn hele leven mee verbonden heb gevoeld: mensen aan de rand van de samenleving, de allerzwaksten helpen. Een vluchteling kiest niet voor zijn situatie, maar hij is door omstandigheden aan de rand terecht gekomen. Vaak zijn vrouwen en kinderen het eerste slachtoffer van moeilijke omstandigheden en ze zijn in veel gevallen het zwakst – helemaal in landen waar vrouwen en kinderen beperkte rechten hebben. Dat raakt me enorm. Voor hen wil ik me inzetten."

Identiteit

De christelijke identiteit heeft een belangrijke rol gespeeld bij de keuze om aan ZOA na te laten. "Ik vind het belangrijk hoe ZOA die identiteit invult. Kijk, in mijn werk met gedetineerden voelde ik heel sterk: ik wil jullie niet bekeren, ik hoef niks van jullie, ik wil hier alleen maar naast jullie zitten. Dat verwacht en zie ik ook bij ZOA. Gewoon iemands hand vasthouden. ZOA is er niet op uit om ziertjes

"Een vluchteling kiest niet voor zijn situatie"

te winnen, maar om mensen te helpen. Een mens in nood met honger en dorst wil eten, drinken en medische hulp. Die zit niet te wachten op verhandelingen over het geestelijk leven." Janna verwijst naar de oproep van Jezus in Matteüs 25 om mensen die dat nodig hebben praktisch te helpen. "Jezus zegt daar niet: ga de mensen in de gevangenissen, of de hongerigen of de vreemdelingen over Mij vertellen, maar help ze heel praktisch. Geef eten, kleding, onderdak en ga bij ze langs. Want wat je aan deze kwetsbare mensen hebt gedaan, heb je aan Mij gedaan."

Rust

Het overlijden van haar broer in 2017 zet Janna aan het denken over haar eigen einde en nalatenschap. "Het was zo'n moment waardoor ik weer besepte hoezeer onze tijden in Gods hand zijn. Het is belangrijk om tijdig dingen goed vast te leggen. Ik heb er veel met mijn jongste zus over gesproken; als één van de erfgenamen wilde ik haar erin meenemen. Zij zei: 'Het is jouw leven, het is jouw beslissing.' Dat is natuurlijk zo, maar het was wel een proces. Eigenlijk ontferf ik mijn broers en zussen en dan lijkt het alsof ik niet voor mijn familie kies. Het was even heftig, maar toen het klaar was, was het klaar. Alles staat op papier en dat geeft me enorme rust."

Het geloof speelt een belangrijke rol in dit proces. "Ik voelde me gedragen door God in deze beslissing. Alles wat ik heb, heb ik gekregen van Hem. Wat ik niet gebruikt heb, geef ik graag door aan hen die dit hard nodig hebben. Ik hoop dan ook dat mijn erfenis ten goede komt aan projecten waarbij vrouwen en kinderen in moeilijke omstandigheden gesteund worden." ←

Ook nalaten aan ZOA?

Neem vrijblijvend contact op voor meer informatie, wij staan u graag te woord.

Yolenta Pater
y.pater@zoa.ngo
06 - 55 83 07 18

Annerieke Kroon
a.kroon@zoa.ngo
06 - 16 07 05 16.

Ga naar zoa.nl/nalaten of scan de QR-code om onze brochure aan te vragen.

We ontvingen ruim 1,1 miljoen euro voor het Corona Noodhulpfonds. Wat een bedrag! Met jouw steun konden we wereldwijd in 9 landen aan de slag om wereldwijd te kunnen handelen in de coronacrisis. We geven je graag een indruk:

Facts

} Dit kon ZOA doen dankzij jouw gift aan het Corona Noodhulpfonds.

191.585 mensen

in 9 landen ontvingen informatie over corona. **14.420 mensen kregen een hygiënepakket** om zichzelf en hun gezinnen te kunnen beschermen.

In Liberia zonden we in 4 provincies **360 keer een radiospotje** uit over corona.

In Nigeria informeerden we

24.136 mensen

bijvoorbeeld via pamfletten in **lokale talen** als Hausa en Kanuri.

Met **49.654**

geregistreeerde besmettingen

was Ethiopië een van de **hardst getroffen** ZOA-landen. Hier hebben we **75.239** mensen geïnformeerd, **6920** personen geholpen met hygiënepakketten en **2340** mensen voedsel gegeven.

In Colombia richtten we **1500 handwasstations**

in, zodat ook gevluchte gezinnen hun **handen regelmatig kunnen wassen.**

In Liberia deelden we op **7 scholen take-away-lunches** uit aan

1938 kinderen

die vanwege het sluiten van de scholen hun schoolmaaltijd dreigden mis te lopen.

TEKST // FOTO'S MARIANNE SLUJTM

TOEN – OKTOBER 2018

Dit is Tasrudin, man van een lieve vrouw en vader van twee kinderen. Net als duizenden anderen verliest hij tijdens de aardbevingen op Sulawesi in 2018 zijn huis. "Ik zat binnen met mijn kinderen toen we de beving voelden. Ik stuurde mijn kinderen naar buiten en ik sprong er zelf achteraan. Toen we keken naar ons huis, zagen we dat het ongeveer een meter de lucht in werd getild en met een enorme klap weer terugkwam op aarde. Niet lang daarna stortte alles in."

In de eerste periode krijgen hij en zijn dorpsgenoten noodhulp van ZOA en een partnerorganisatie in de vorm van rijst, vis, zout, dekens en doek om beschutting van te maken. "Ik wil heel graag een nieuw huis bouwen maar ik weet op het moment niet hoe. Ik faal nu als man en vader en wil niets liever dan daar verandering in brengen", verzuchtte Tasrudin begin vorig jaar.

VAN NOODHULP NAAR WEDEROPBOUW

ZOA zorgt ervoor dat in totaal **141 mensen zijn opgeleid**

in aardbevingsbestendige bouwtechnieken. De bouwvakkers krijgen betaald als ze een huis bouwen voor anderen. Bij ZOA staat zelfredzaamheid hoog in het vaandel, dus mensen die een huis krijgen moeten zoveel mogelijk meehelpen. Dit kan door het laden en lossen van vrachten zand of stenen, het produceren van bouwstenen of het graafwerk. Alleenstaande vrouwen met kinderen helpen door bijvoorbeeld het verzorgen van eten en drinken voor de bouwvakkers.

Zo maakt ZOA het verschil van noodhulp naar wederopbouw:

NU – AUGUSTUS 2020

We treffen Tasrudin voor zijn nieuwe huis, samen met zijn vrouw. Hij straalt. "Vorig jaar werden er mensen in het dorp uitgekozen om via ZOA opgeleid te worden tot bouwvakker. Ik ben geselecteerd en ik ben nu omgeschoold van boer naar bouwvakker. We leerden metselen, kosten berekenen en een projectplan maken, maar ook hoe we aardbevingsbestendig kunnen bouwen. Na deze opleiding kan ik ook anderen helpen om hun huis weer op te bouwen. Het was geweldig om dit te leren en zo ook iets voor anderen te betekenen!"

Tasrudin: "Ik en mijn gezin zijn heel gelukkig in ons nieuwe huis. Maar nog belangrijker: we voelen ons veilig. Er is al een aantal kleine aardbevingen geweest maar we hebben hier nog niets van gemerkt. Dit staat als een huis!"

“Ik zie ZOA als verlengstuk van christelijke barmhartigheid”

Afscheid Harry Paul, voorzitter van de Raad van Toezicht

Na de maximale periode van tien jaar stopt Harry Paul als voorzitter van de Raad van Toezicht van ZOA. Een mooi moment om terug te blikken, maar vooral ook om vooruit te kijken. We spreken Harry en zijn vrouw Cora in hun zonnige achtertuin. “Ik heb het altijd heel fijn gevonden om me op zo’n manier in te zetten in Gods koninkrijk.”

TEKST // FOTO LIEUWE DE JONG

Hoe kwam u in aanraking met ZOA?

Harry: “Ik ken ZOA al van jongs af aan. Tien jaar geleden was ik op zoek naar een nevenfunctie. Ik zag de advertentie van Voorzitter van Raad van Toezicht (RvT) van ZOA staan in de krant, heb vervolgens gereageerd en ben het geworden.”
Cora: “In de tijd van de Vietnamese bootvluchtelingen in de jaren zeventig leerde ik ZOA kennen. Ruim 26 jaar geleden ben ik door een kennis gevraagd om mee te doen aan de huis-aan-huis collecte. Al snel werd ik collectecontactpersoon en hebben we nu een vaste kern van collectanten.”

Wat is de functie van de Raad van Toezicht?

Harry: “De RvT staat op afstand van het operationele werk van ZOA en is de werkgever, maar ook de sparringpartner van de directie. We keuren de begroting en het jaarplan goed. De RvT bestaat momenteel uit zes mensen die vier of vijf keer per jaar samen komen. De RvT heeft een grote verantwoordelijkheid naar de achterban. Je kunt de RvT zien als een soort kwaliteits-

en identiteitsbewaker op de achtergrond.”

Waarom is die relatie met de achterban zo belangrijk?

Harry: “In Matteüs 25 staat: ‘wat u voor de minste van mijn broeders hebt gedaan, heeft u voor Mij gedaan.’ Niet iedereen kan in eigen persoon hulp verlenen aan kwetsbare mensen wereldwijd. Internationale hulpverlening is een professie geworden, omdat er aan steeds hogere eisen voldaan moet worden. ZOA biedt een mogelijkheid om als individu of gemeente barmhartig te kunnen zijn. Ik zie ZOA als een verlengstuk van die christelijke barmhartigheid.”

Cora, kunt u iets delen over uw vrijwilligerswerk gedurende de afgelopen 27 jaar?

Cora: “De belangrijkste les die ik heb geleerd in de afgelopen jaren is dat het helpt als je mensen kent. Ik vind het belangrijk om collectanten in hun eigen buurt te laten lopen, omdat herkenning belangrijk is. Dat heeft echt invloed!”

Hoe ziet u de toekomst van ZOA?

Harry: “Ik hoop dat we in de toekomst steeds meer kunnen samenwerken met

“Ik heb vluchtelingen gezien die heel veerkrachtig zijn”

andere hulporganisaties en zo samen sterk zijn. Veiligheid wordt ook steeds belangrijker, aangezien bijna alle projecten in conflictgebieden zijn. Het is goed om te zien dat ZOA een flexibele organisatie is met een focus op noodhulp in crisisgebieden.”

U bent voor ZOA een paar keer in een crisisgebied geweest, kunt u daar wat over vertellen?

Harry: “Mijn eerste bezoek aan een vluchtelingenkamp in Thailand, met Karen vluchtelingen uit Myanmar, heeft me geraakt. Allereerst om te zien hoe ZOA werkt, maar ook de ontmoeting met een jonge vrouw. Zij was in het vluchtelingenkamp geboren, en zat daar al eenentwintig jaar. Vluch-

“Veiligheid wordt steeds belangrijker omdat bijna alle projecten in conflictgebieden zijn”

telingen mochten niet buiten het kamp aan de slag. Een ander verhaal wat indruk op mij heeft gemaakt was in Ethiopië, in Hudet, bij de grens met Kenia. Daar was een vergeten groep nomadische herders. Kwetsbaardere mensen heb ik nooit gezien. Enorm arm, geen water in de buurt. ZOA is daar een ezeltjesproject gestart waarmee water gehaald kon worden. Diepe indruk maakte daar het getuigenis van een lokale moslimleider die tegen me zei, dat het juist christenen waren die hulp boden. De reizen hebben me doen beseffen hoe uitzichtloos de toekomst voor mensen kan zijn en dat het werk van ZOA in zulke situaties het verschil kan maken.”

Cora: “Ik heb een keer een reis voor ZOA gemaakt. Wat mij opviel is dat sommige

vluchtelingen heel veerkrachtig waren. Zij begonnen gewoon hun eigen handeltje aan de kant van de weg. Met het weinige wat ze hadden probeerden ze toch weer wat te doen.”

Harry stopt er mee na tien jaar als voorzitter van de Raad van Toezicht, betekent het dan ook dat u stopt met de collecte in uw dorp organiseren?

Cora: “Nee hoor, zolang ik de gezondheid heb, hoop ik het nog wel even vol te houden. Gezien de huidige situatie ben ik natuurlijk wel benieuwd hoe de collecte het komend jaar gaat en welke rol de digitale collectebus gaat spelen.” ←

**NIELS HOFSTEDÉ (41),
SINDS 1 SEPTEMBER
VOorzitter van de Raad
van Toezicht van ZOA**

“Ik vind het een voorrecht om in deze tijd een bijdrage te leveren aan de doelstelling van ZOA. Het belang van ZOA neemt alleen maar toe in een wereld die complexer wordt en waarin conflicten steeds omvangrijker worden. In het dagelijks leven ben ik als partner

verbonden aan PwC, een zakelijk dienstverlener. Ik richt me op internationale energiebedrijven en de transformatie naar duurzame energie. Ik ben getrouwd en heb vier kinderen. Ik ben kerkelijk betrokken bij de Hervormde gemeente in Zalk.”

ZOA
van noodhulp
naar wederopbouw

Colofon
Het ZOA-magazine is een periodieke uitgave van ZOA.
Oplage: 30.000
ISSN: 1871-0727
KvK: 41009723

Adres
Sleutelbloemstraat 45
Postbus 4130
7322 AJ Apeldoorn
T 055 36 63 339
I www.zoa.nl
E info@zoa.ngo

NL46 INGB 0000 0005 50
NL02 RABO 0387 5120 12

Redactie
René Vlug
(hoofdredacteur)
KlaasJan Baas
(eindredactie)
Lieuwe de Jong
(beeldredactie)
Henriëke Buit
Monique Boom
Marianne van Elst-Sijtsma

Vormgeving
Deelstra en de Jong,
www.deelstraendejong.nl

Fotografie
Marianne Sijtsma
Lieuwe de Jong

Druk
Drukkerij De Bunschoter

© ZOA. ZOA staat positief tegenover het kopiëren of vermenigvuldigen van artikelen, mits met bronvermelding. Graag ontvangen wij een bewijsexemplaar. Adresbestanden van ZOA worden niet uitgeleend of doorverkocht.

